

A Tangókirály

Kalmár Pált, csak a tangó királyaként emlegették a harmincas, negyvenes években. Ő volt a kor egyik legnagyobb énekes sztárja. Több száz hangfelvétel készült vele nemcsak itthon, hanem egész Európában. Az egyetlen igazi magyar világsiker, a Seress Rezső-sláger, a Szomorú vasárnap első két felvételének előadója is ő volt.

Kalmár Pál évtizedekig az ország legismertebb, legnépszerűbb operett-, magyarnóta-énekes volt, akinek nevéhez számtalan sláger előadása fűződik. A pesti zenés kávéházak sztárja volt, megszámlálhatatlan lemeze jelent meg a legnagyobb kiadóknál, a rádió folyamatosan ontotta a dalait. Azért nevezték el Tangókirálynak, mert az akkoriban olyannyira népszerű műfaj nála jobban nem igazán képviselte más előadóművész.

KATONATISZT HELYETT ÉNEKES LETT

Kalmár Pál vidéki hivatalnoksaládba született 1900-ban Mezőtúron. Édesapja Jász-Nagykun-Szolnok megyében járásbíró, édesanyja a történelmi Czebe család leszármazottja volt. Szülei katonatisztnak szánták, ő azonban mindig is énekes akart lenni. Iskoláit a Felvidéken, Podolinban és Debrecenben végezte, de Nagyváradon, a Magyar Királyi Honvéd Hadapródiskolában is tanult.

A szakmával akkor kezdett megismerkedni, amikor a Vígszínház fiatal énekeseket keresett. 19 éves volt ekkor, de énektudását még kevésnek találták. Stefanidesz Károly kolozsvári színiigazgató javaslatára énekelni tanult, később statisztált a színházban. Tanárai Anthes György, Hilgermann Laura és Makai Mihály voltak. Nem sokkal később a Színművészeti iskola hallgatója lett.

Első lépésként a húszas évek közepén beállt a Mariházy-féle vándortársulathoz, Kaposváron,

Az itthonival szinte párhuzamosan, beindult a nemzetközi karrierje is. Rendszeresen vendégszerepelt Londonban, Párizsban, Berlinben és Bukarestben is.

Az egyetlen film, amelyben hangját hallhatjuk, az 1935-ben készült *Szent Péter esernyője* c. film, melyben Básthy Lajos énekléséért két dalt is énekelt.

Sátoraljaújhelyen, Kisvárdán és Pécsen bukkant fel ez idő tájt, főleg bonvivánként, de mindenféle szerepben – még Shakespeare-t is játszott.

IGAZI NAGY SZTÁR LETT

Operett bonvivánként számos vidéki színpadon megfordult, ám az átütő sikert nem a színház, hanem a kávéházi szórakoztató zene világa, a gramofon-énekesi pálya, majd a rádió hozta el számára. Élete legnagyobb fordulópontjához akkor érkezett el, amikor egy barátja javaslatára és unszolására dalra fakadt a Sándor utcai Szarka vendéglőben. Óriási sikert aratott. A közönség soraiban pedig legnagyobb szerencséjére helyet foglalt a híres Columbia lemezgyár hazai képviselője, aki azonnal próbafelvételre hívta a fiatal énekest. Természetesen a felvétel nagyon jól sikerült, így ezután Kalmár Pál egymás után készítette a nagylemezeket. Mintegy kétezer lemezfelvétel készült vele!

Ebben az időszakban figyeltek fel rá a város legelibbnek számító Ostende mulatójában. A Rákóczi út és Síp utca sarkán található szórakozóhely akár 1100 vendéget is tudott fogadni, ennek köszönhetően rengeteg ember ismerhette meg. Karrierje ekkor indult be igazán. A Tangókirály így emlékezett arról a korszakról:

„Országszerte hangos volt tőlem minden. Itt Kalmár Pál, ott Kalmár Pál, az újságok, meghívások, levelek halmaza. (...) Kész volt a karrierem, remekül éltem. A havi fizetésem lett 600 pengő, plusz étlap szerinti étkezés. Aztán rá két évre bevezették az „ötórai teát”, azért még külön 300 pengő havonta. Húsz pengőért a leggyönyörűbb cipőt csináltattam, nyolcvan pengőért a legjobb ruhát, száz pengőért szmokingot csináltattam – egy kékét, egy fehérét. Felvettem a pénzt. Természetesen ebben a szakmában akkor nem úgy volt, mint ma, hogy a művészek köldökig kigombolt ingben sétálnak az utcán. Ilyen azelőtt nem volt, mindig tipp-top-pul kellett kinézni. Remekül kellett öltözni, el kellett

A lemezfelvételek idejére a háború alatt a harctérről is szabadságot kaptak.

menni az éjszakai helyekre „pofavízit” csinálni... – Jaj, ez a Kalmár Pál! Láttad?”

A HÁBORÚ UTÁN MEGTILTOTTÁK NEKI AZ ÉNEKLÉST

Kalmár 1939-ig énekelt az Ostendében, majd jött a háború, és felvette az egyenruhát. Az ukrán front-ra került gépkocsizó tisztként, munkaszolgálatosokat vezényelt, a visszaemlékezések szerint olyan emberséggel, amihez óriási bátorság kellett. A háborúban életet mentett, 1949-től mégsem engedték fellépni. A háború után kényszerű okokból – Weygand Tiborhoz hasonlóan – pályafutása megszakadt. Öt évig vasmunkásként dolgozott. A Budapesti Szerelőipari Vállalatnál helyezkedett el, mint hegesztő és közmű. De ekkor sem csüggedt túlságosan, így emlékezett erről az időszakról:

„Kaptam sztahanovista-oklevelet is. Nagyon jól éreztem magam, és nagyon szépen kerestem. Nagy százalékban kitanítottak, és jött a normás. Ő is kitanított, hogy mit csináljak. Ha jönnek mérni, akkor lassan, kényelmesen, hogy akkor több idő jusson. Előírták, hogy 12 lapot ennyi és ennyi idő alatt kell átfúrni. Én átfúrtam öt perc alatt, s volt rá adva tizenkét perc. Ezeket a vízlágyító készülékeket az ÁVO-állomásokra csináltuk, mert az ÁVO kinn volt a határon, ott nem volt ivóvíz. Ezüstből készültek, vigyázni kellett minden morzsára, össze kellett seperni.” – idézi a Tangókirályt a róla szóló könyvben az író, Saly Noémi.

1954-től énekelhetett ismét. A budai Márványmenyaszony étteremben szórakoztatta a vendégeket. Lemezfelvételt már nem készítettek vele, felvételeit a rádióban sem játszották, ráadásul 1968-ban egy operáció miatt elveszítette hangját. Többé már nem énekelhetett, de azt megérte, hogy dalait – egy rajongója, Sági István kitaró lobbizásának köszönhetően – három lemezen is kiadták megint (1980, '85, '87). Kalmár Pál 1988. november 21-én hunyt el.

Radics Márk

Forrás – Saly Noémi: *A tangókirály*